

ROD NICA SENINĂTATE A ÎNGĂDUINȚEI

După cum sunt vremurile, locurile și natura oamenilor, așa se vor potrivi și statura preoției, gradul de asprime a călugăriei și stilistica predicatorilor. Temperamentul, cultura și charisma preotului se vor plia inevitabil pe tradițiile, istoria, geografia și mentalitățile comunității respective. Într-un fel se întemeiază și se desfășoară predica într-un sat de munte, printre ciobani, vânători, țapinari sau apicultori, și altfel într-un port, pe o corabie, în deșert, pe front, sau într-un sat de pescari. Într-un fel captezi atenția, respectul și ascultarea podgorenilor, altfel îi cucerești pe insulari, pușcăriași, soldați, elevi sau fermieri, după cum specificul urban solicită alte energii și tactici retorice față de universul rural ș.a.m.d.

În sfârșit, ca să venim la subiectul nostru, dealurile transilvane determină altă statură, cu altă rostire a ethosului, decât cea impusă de sudul dobrogean, nordul bucovinean, periferiile bucureștene, alogenia bănățeană, cea constănțeană etc. În plus, atunci când experiența duhovnicului (starețului, predicatorului) este una multiplă, trecută prin medii variate, ba chiar antipodice, anvergura convingerilor și miezul pledoariilor sale sporesc benefic forța de penetrație a mesajului.

Am avut bucuria de a scrie câteva pagini introductive la *Amvon*, primul volum de „predici la duminicile de peste an” rostite de părintele arhimandrit Dumitru Cobzaru, apărut în 2016 la editura Renașterea. (În 2017 a apărut și al doilea tom, prefățat de Pr. Iustin Tira). Sunt onorat să le pot face pereche acum, cu acest iute cutreier prin pădurea de sfaturi înțelepte, proaspătă simțire duhovnicească și atașantă îngăduință în care tocmai ați pătruns.

Înainte de orice, o să-mi permit un ocol indirect mărturisitor pentru forța captatorie a părintelui arhimandrit Dumitru Cobzaru.

În martie 2016, am avut parte de o întâlnire emoționantă, care avea să-mi recalibreze tulburător perspectiva asupra domniei sale. Este vorba de lansarea *Amvon*-ului la Catedrala Mitropolitană din Cluj. Acolo, la câțiva pași de mormântul ÎPS Bartolomeu Anania, m-am pomenit în fața câtorva zeci de chipuri strălucite, majoritatea fii duhovnicești ai părintelui Cobzaru, de o diversitate amănunțită. Țărani octogenari, cu priviri înțelepte și tăceri dădora de înțelesuri. Falnici bărbați din administrația publică, avocați, ingineri, financiari, medici, antreprenori, profesori, ofițeri, cu figurile atinse de acea severitate responsabilă ce marchează definitiv alura personalităților decizionale. Adolescenți înduioșători de încruntați de lectura cărților sfinte și fervoarea momentului respectiv, de gravitate culturală și cuminecare sufletească. Doamne de succes, cu statură princiară, cuviincios privitoare, dar

vădit obișnuite să triumfe în orice mediu, alături de femei smerite, cărora îngenuncherea la icoane le-a devenit demult a doua natură. Clerici vârstnici, nobil împovărați de cuviința și nevoințele existenței. Tineri teologi longilini, prematur aspriți de rigorile postirii. Academicieni riguroși, elevi jucăuși, monahi tăcuți ce se doreau invizibili, profesori universitari mândri de tradițiile enciclopedice ale urbei, jurnaliști culturali ușor stânjeniți de cadrul religios al evenimentului... Ca și un număr promițător de copilași preșcolari, anume aduși de părinții lor spre a-i demonstra Părintelui că-i urmează sfatul de a nu lăsa biserica exclusiv în folosința bunicilor. Iar printre toți aceștia, familia autorului – mamă, soră, frați, nepoți, cumnați – adică însăși dimensiunea axială a ființei rostitoare.

Moldovean de sorginte (deci afectuos, nostalgic, mulcom la fire și vorbire, chit că aprig în acțiune), părintele Dumitru Cobzaru s-a lăsat cu fervoare adoptat și șlefuit politic de rigorile, specificul istoric și particularitățile etno-religioase ale țărâmului transilvan. În plus, i-a fost hărăzit norocul de-a fi subtil pregătit diplomaticeste, dar și strașnic energizat bisericește, de „Leul Ardealului”, ÎPS Bartolomeu Anania. Acest contact energetic i-a determinat alura de constructor, i-a întărit calitățile de abil conducător și a pecetluit structura de rezistență a unei personalități generos dotate pentru a îmblânzi antinomiile slujind simbiozele, coagulând divergențele pentru a le pune să lucreze în reciprocă stimulare.

Ei bine, revenind: în clipa-n care am simțit ațintite asupra noastră toate acele priviri în efervescentă așteptare, am avut dovada și, totodată, dimensiunea puterii Duhovnicului. Și am întrezărit ceva din măreția amvonului. Ceva mult diferit de ceea ce constituie de obicei supremația catedrei, rostul tribunei, podiumului, prezidiului etc. Presimțirea religioasă, tremurul mistic, tensiunea nădăjditoare și dăruirea încrezătoare înlănțuie necruțător persoana vorbitorului, dar exact în măsura în care îl însufletește și-l înaripează. Cuprinzând alene cu privirea acea mulțime de enoriași m-a înfiorat nu atât răspunderea predicatorului, cât condiția duhovnicului, despre care mărturisește din plin și cartea de față. Capacitatea de-a te plia pe infinitatea psihologiilor, virtuților și viciilor, pe specificul temperamentelor, pe vârsta, condiția socială, mentală și profesională a celor veniți la spovedanie. Invariabil și irepresibil, te încarci cu mărturisirea fiecăruia, cu faptele mai mult sau mai puțin inavuabile ale zecilor, sutelor, nenumăraților spovediți, fără a putea cuantifica vreodată cât și cum ți-a fost atacată simțirea, ți-a fost agresată intimitatea, ți s-a umplut mintea și ți s-a smintit făptura după grozăvia fluviilor de ispite, păcate și rătăcirii revărsate în auzul tău.

Har Domnului, firea părintelui Cobzaru are suficientă forță de cumpănire și îndeajuns discernământ pentru a cuprinde, a selecta valoric și a înțelege tot ce i se expune, impune ori supune. Fie că este vorba de condițiile speciale

de îngropare și slujbele de parastas pentru sinucigași, de posibilitatea schimbării duhovnicului, de faptul că monahismul poate scoate la fel de bine tot ce este mai bun, dar și mai rău în om, de valurile depresiei sociale, limitele doliului, comportamentul față de necredincioși, tristețea reconvertirii, excesele adulatorii, sau natura păcatului ca suferință deopotrivă pentru trup și suflet; fie că sunt abor-date alcoolismul, adulterul, divorțul, avortul, adopțiile, erezia, sectarismul, fanatismul, ispitirile neoprotestante, sau urâta greșeală a unor stareți de a-și trimite călugăriii la cerșit – indiferent de subiect, duhovnicul discerne echilibrat, optează înțelept, străpunge cu blândețe, îndeamnă cu justete iar, la limită, retează ferm.

Cu plăcută smerenie, părintele arhimandrit Dumitru Cobzaru s-a declarat încă demult (și își reiterează cu modestie statutul ori de câte ori are ocazia) un practician opus dogmaticii („prea matematică”, aceasta, „pentru a-L exprima pe Dumnezeu”), un ziditor mai puțin familiarizat cu arta scrisului, mai degrabă om de teren și bun administrator decât un captiv rătăcitor prin labirinturile disputelor teologale. De bună seamă că, la rigoare, poate face față neclintit și arcanelor teoretizante, polemicilor doxologice, subtilităților ecumenice, divergențelor inter-ecclesiastice ș.a.m.d. Însă cei nouă ani de mândră stăreție de la Mănăstirea Nicula și-au întipărit definitiv amploarea ultraconstructivă în sufletul, statura și biografia domniei sale.

Așa se face că notează cu ghidușă îngăduință cum, la Vatopedi, li se oferă călugărilor, în anumite circumstanțe, bucuria unei ciocolate; se revoltă auzind că un preot a refuzat slujba de pomenire a unei femei moarte în urma unui avort; declară cinstit că și duhovnicul poate renunța la un enoriaș excesiv de riscant (din varii motive); se opune vehement postirii sâmbăta și duminica (atunci când e pogorământ), ori acceptă că nu este obligatoriu ca mirii să fie virgini (totul e să nu existe desfrânare), după cum nu omite să sublinieze pericolul apropierei (empatiei) exagerate a duhovnicului de fiii săi duhovnicești. Tot așa, dacă pe mulți îi va surprinde și entuziasma prin pledoaria pentru spovedania față către față, alții vor fi stânjeniți de împotrivirea față de concubinaj și căsătoriile „de probă”, în vreme ce nu puține soții vor opune rezistență la ideea „martirajului” conjugal (preponderent din rațiuni materne) în locul divorțului...

Pe scurt, dacă întâlnim la tot pasul o seninătate comprehensiv-îngăduitoare, niciodată nu se cade în laxism, relativism, permisivitate excesivă. În plus, nu o dată înțelepciunea cuminte sfătuitoare a autorului este bine, adică picant dublată de instinctul ludic, ceea ce condimentează cât se poate de plăcut lectura. Cum să nu zâmbești sau cum să nu devii ironic atunci când, la spovedanie, viitorul soț afirmă ritos că n-a păcătuit niciodată cu viitoarea mireasă, în timp ce aceasta (femeia, deh, mai cu frică de Dumnezeu) recunoaște spășită că, da, am încălcat legământul!

O lectură pe cât de substanțială, multiplu direcționată și bine provocatoare, pe atât de palpitantă și înviorătoare. Harul pedagogic, îndelunga experiență în lucrul cu firea umană și frecventarea unor medii sociale în chip flagrant diferite – alături de amezișoarea varietate a întrebărilor plus sinceritatea și directeșea răspunsurilor – fac din răspunsurile cuprinse aici tot atâtea oglinzi doveditoare ale chipurilor noastre.

Dan C. Mihăilescu